

Marianne Wijnberg-Jacobs

Marianne Jacobs is geboren op 28 juni 1902 in Emmen. Ze was de dochter van Jacob Israels Jacobs (1873 - 1962) en Mina Levie (1875 - 1953). Ze had een broer Izaak Israël (1916 - 1943).

Ze trouwde met Mozes Wijnberg (1893-1942) en kregen een dochter Mina (1926-1942).

Winschoten was na Amsterdam de Nederlandse stad met het hoogste percentage joodse inwoners. Van alle Winschoter joden zouden niet meer dan zo'n 20 de oorlog overleven. De Winschoter Joodsche Jeugd Groep besloot in 1935 tot de oprichting van een padvindergroep. Bram Gudema werd gevraagd of hij leiding wilde worden en hij zocht contact met de katholieke St. Vitusgroep in Winschoten. Hij ging in overleg met districtscommissaris Jager, hopman Piet Bödeker, oubaas Hyronimus Hoegen en bestuurslid E.G. Olthof van de St. Vitusgroep. Bert Olthof, stamlid van de St. Vitus, werd gevraagd instructeur te worden omdat Bram Gudema geen Scoutingachtergrond had. De groep startte met 10 jongens. Door de training van Olthof konden hopman Gudema, vaandrig Bram Slager en de verkenners van de troep in 1936 door de districtscommissaris geïnstalleerd worden. De kleur van de das werd wit-blauw met oranje rand. De groep kwam samen op de zolder van de werkplaats van radiozaak Engers in de Langestraat. Er werd een welpenhorde gestart onder leiding van Mej. Annie Polak, die zelf oud padvindster was. Later namen Linie Klein en Sara Polack haar rol bij de welpen over.

Onder de Winschoter Joodsche Jeugd Groep waren ook padvindsters actief. In 1936 was Annie kabouterleidster. Marianne Wijnberg-Jacobs en Saartje Oppenheim-Braaf waren padvindstersleidster.

Als gevolg van de dreigende internationale politieke situatie werd besloten de groep eind 1939 op te heffen.

Het gezin Wijnberg had in 1942 een onderduikplaats gereed. Ze vonden het echter te vroeg om daar gebruik van te maken. Familie Polak uit Winschoten was door de Duitsers uit huis gezet. Mozes en Marianne Wijnberg gaven hun onderdak. Tijdens een grote razzia op 3 oktober 1942 brengen de Duitse bezetters zo'n 500 joden uit Winschoten en omgeving bijeen om ze de volgende dag per trein af te voeren naar Westerbork. De familie Polak werd midden in de nacht opgehaald. In de plaats om dadelijk naar hun onderduikplaats te gaan, ging de familie Wijnberg weer naar bed. Vroeg in de ochtend, toen de Duitsers blijkbaar niet genoeg joden hadden gevonden, kwamen ze alsnog de familie Wijnberg ophalen.

Het gezin kwam terecht in Kamp Westerbork. Ze werden op 9 oktober 1942, met 995 personen van kamp Westerbork naar vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau gedeporteerd. Dit was het laatste transport van 1943. In Auschwitz werd ze direct na aankomst, op 12 oktober 1942, vermoord.

Auschwitz was een concentratiekampcomplex dat tijdens de Tweede Wereldoorlog door nazi-Duitsland rondom de Poolse stad Oświęcim (Duits: Auschwitz) in het geannexeerde deel van Polen werd opgezet. Auschwitz was het grootste van alle Duitse concentratiekampen en bestond aan het einde van de oorlog uit Auschwitz I (het basiskamp (Duits: Stammlager) ten zuidwesten van de stad), Auschwitz II-Birkenau (het vernietigingskamp ten westen van de stad), Auschwitz III-Monowitz (een werkkamp ten oosten van de stad bij de IG Farben-fabriek) en tevens tientallen subkampen. Ongeveer 1,3 miljoen mensen werden naar Auschwitz gedeporteerd. Van hen zijn er ongeveer 1,1 miljoen om het leven gekomen; het grootste deel van de slachtoffers werd vergast. Van 1940 tot en met begin 1942 was het Auschwitz-complex voornamelijk een concentratiekamp; gevangenen kwamen om het leven door de combinatie van grove mishandeling, uitputting en ziekte. Vanaf het begin van 1942 tot oktober 1944 was de actieve massamoord op Joden net zo'n belangrijke functie van het complex.

Na de oorlog kon de joodse Scoutinggroep niet worden voortgezet omdat maar 4 leden de oorlog hadden overleefd.

Meer informatie

[Marianne Wijnberg-Jacobs – Joods monument](#)

[Marianne Wijnberg-Jacobs - Kamp Westerbork, De Digitale Collectie](#)

[Marianne Wijnberg-Jacobs | Oorlogsgravenstichting](#)

[Marianne Wijnberg-Jacobs \(Emmen, 28 juni 1902 - Auschwitz, 12 oktober 1942\) - Oorlogsbronnen.nl](#)

[Omnia en het einde van de Joodse gemeenschap in Winschoten \(nazatendevries.nl\)](#)

[T.O.P.-groep, een Joodse padvindergroep in Den Haag \(1932-1941, 1945- ca. 1950\) – Joods Erfgoed Den Haag](#)

[Scouting St. Vitus - Winschoten](#)

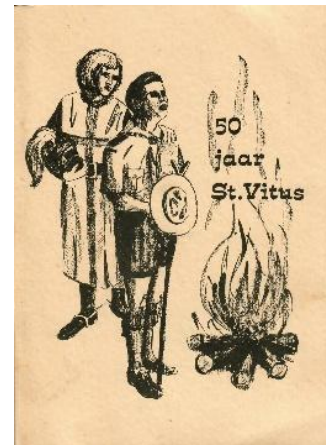
[Nieuwsblad van het Noorden » 21 jan 1936 - Art. 312 | Delpher](#)

50 jaar St.Vitus, 1918-1968, Hopman A. Nieborg

[Lijst van Jodentransporten vanuit Nederland - Wikipedia](#)

[Auschwitz \(concentratiekamp\) - Wikipedia](#)

[Op 3 oktober 1942 in Groningen - Deze Dag in de Geschiedenis](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.